

Яцій, Василь. «До походження давніх топонімів Львівської області (матеріали до історико-етимологічного словника). 35–41». *Лінгвостилістичні студії*, вип. 13, 2020, с. 186–98.

Yatsiy, Vasyl. "On the Origin of the Old Toponyms of the Lviv Region (Materials for the Historical-Etymological Dictionary) 35-41". *Linguostylistic Studies*, iss. 13, 2020, pp. 186–98.

УДК 811.161.2'373.21

<https://doi.org/10.29038/2413-0923-2020-13-186-198>

ДО ПОХОДЖЕННЯ ДАВНІХ ТОПОНІМІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (МАТЕРІАЛИ ДО ІСТОРИКО-ЕТИМОЛОГІЧНОГО СЛОВНИКА). 35–41¹

Василь Яцій

Інститут української мови НАН України,
Київ, Україна

¹ Продовження циклу статей, опублікованих у: *Студії з ономастики та етимології. 2010*, відп. ред. І. В. Єфименко. Луцьк: Терен, 2010, с. 274–285 (*Артасів, Бучали, Викоти, Глиняни, Голобутів, Грімне, Добросін, Жвірка, Кавське, Корчін, Любіша*); *Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Серія: Філологія*, ред. колегія: В. Г. Матвіїшин (голова), Д. Г. Бучко, М. І. Голянич, В. В. Грещук, В. І. Кононенко та ін. Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету, вип. XXIX–XXXI, 2011, с. 131–133 (*Колтів, Потеліч, Родатичі, Судова Вішня*); *Життя – у слові: збірник наукових праць на пошану академіка В. М. Русанівського*, відп. ред. В. Г. Скляренко. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011, с. 146–151 (*Барілів, Білче, Винники, Доброгостів, Корничі, Мálnів*); *Актуальні проблеми філології та перекладознавства: збірник наукових праць*, гол. ред. М. Є. Скиба; відпов. за випуск М. М. Торчинський. Хмельницький: Хмельницький державний центр науки, інновацій та інформатизації, вип. 6, Ч. 2, 2013, с. 288–294 (*Опільсько, Отинівці, Пиратин, Ходорів, Чолгині, Чуперносів, Шнірів*); *Записки з ономастики = Opera in onomastica: збірник наукових праць*, ред. колегія: О. Ю. Карпенко (відп. ред.), Т. Ю. Ковалевська, Е. В. Боева, О. І. Бондар, В. О. Горпинич та ін. Одеса: Астропринт, вип. 18 = Fasciculum 18, 2015, с. 838–846 (*Артиців, Баличі, Бачів, Буськ, Дроговиж, Поніква*). Див. ще шість статей, які присвячені цій же проблематиці: «Матеріали до історико-етимологічного словника ойконімів Львівщини». *Студії з ономастики та етимології. 2011–2012*, відп. ред. О. П. Карпенко, В. П. Шульгач. Київ: Кий, 2012, с. 257–265 (*Андріївка, Арламівська Воля, Баківці, Велика Озимина, Гійче, Гніздичів, Дідилів, Дунайів, Завадів, Заплатин, Купновичі, Любичі*); «Про походження ойконіма Белз». *Праці Центру пам'яткознавства: збірник наукових праць*, гол. редколегії О. М. Титова. Київ: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, вип. 21, 2012, с. 217–222 (*Белз*); «Топонімія Радехівського району Львівської області (матеріали до історико-етимологічного словника ойконімів України). І». *Студії з ономастики та етимології. 2013*, відп. ред. О. П. Карпенко, В. П. Шульгач. Київ: Кий, 2013, с. 206–221 (*Адамівка, Андріївка, Бабичі, Барілів, Батіїв, Бебехи, Березівка, Бішів, Волиця, Волиця-Барилова, Вузлове, Гоголів, Грицеволя, Гута-Скляна, Дмитрів, Дубини, Забава, Завидче, Загатка, Збоївська, Йосипівка, Корчін, Корчівка, Криве, Куликів, Кустин, Кути, Лопатин, Миколайів, Монастирок-Оглядівський, Мукані, Немілів, Нестаничі, Нівиці, Новий Вітків, Новоставці, Обортів, Оглядів, Оплицько, Ордів*); «Топонімія Радехівського району Львівської області (матеріали до історико-етимологічного словника ойконімів України). II». *Студії з ономастики та етимології. 2014*, відп. ред. В. П. Шульгач. Київ: Кий, 2014, с. 120–133 (*Павлів, Пиратин, Підмонастирок, Поздимир, Полове, Пустельники, Радванці, Радехів, Раковице, Розжалів, Романівка, Руденко, Сабанівка, Середпільці, Синьків, Сморжів, Станин, Старий Майдан, Стирківці, Стоянів, Стремільче, Сущо, Тетівчиці, Тоболів, Торки, Трійця, Увин, Хмільно, Шайноги, Щуровичі, Яструбичі*); «Топонімія Сколівського району Львівської області (матеріали до історико-етимологічного словника ойконімів України). І». *Студії з ономастики та етимології. 2015–2016*, відп. ред. О. П. Карпенко. Київ: Видавництво ТОВ «КММ», 2017, с. 186–198 (*Вérхне Синьовідне, Вérхня Рожанка, Верхнячка, Волос'янка, Головецько, Грабовець, Гребенів, Довжки, Долинівка, Дубина, Жупани, Завадка, Задільське, Зимівки, Кальне, Кам'янка, Климець, Козьова, Коростів, Корчин, Криве, Крушельниця, Лавочне, Либихора, Межиброди, Мита, Нагірне, Ніжне Синьовідне, Ніжня Рожанка*); «Топонімія Сколівського району Львівської області (матеріали до історико-етимологічного словника ойконімів України). II». *Студії з ономастики та етимології. 2017–2018*, відп. ред. В. П. Шульгач. Київ: [б. в.], 2018, с. 187–199 (*Опорець, Орів, Орява, Орявчик, Підгородці, Плав'я, Побук, Погар, Пионець, Риків, Росохач, Сколе, Славське, Сможє, Сопіт, Сухий Потік, Тернавка, Тисовець, Тишівниця, Труханів, Тухля, Тухолька, Урич, Хащованя, Хітар, Ялинкувате, Ямельниця*).

© Яцій В., Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2020.

Це стаття відкритого доступу на умовах CC BY-NC 4.0

Стаття присвячена лінгвістичному аналізу сучасних назв населених пунктів Львівської області: *Бібрка*¹, *Бітля*, *Бориня*, *Веліке Колодно*, *Верхня Лукавиця*, *Городисько* та *Демня*. На матеріалі документально засвідчених історичних фіксацій найдавніших ойконімів досліджуваного регіону України простежено як особливості словотвірних моделей, так і фонетичні модифікації аналізованих онімів у часі.

Ключові слова: антропонім, особова назва, патронім, апелятив, ойконім, онімізація.

ON THE ORIGIN OF THE OLD TOPONYMS OF THE LVIV REGION (MATERIALS FOR THE HISTORICAL-ETYMOLOGICAL DICTIONARY) 35-41

Vasyl Yatsiy

Institute of the Ukrainian Language of National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

The article is devoted to the linguistic analysis of the settlements' names of Lviv region: Bibrka, Bitlia, Borynia, Velyke Kholodno, Verkhnia Lukavytsia, Horodysko, and Demnia, which differ from other oikonyms of this region by their chronological and derivational features. The non-slavic proprietary materials were used to explain some names. The article presents brief etymology descriptions of the described in the article Lviv toponyms.

Oikonym *Bibrka* (fixed at the beginning of the 13th century) is motivated by the corresponding microtoponym, which, in turn, is genetically reduced to the Proto-Slavic **bobrъkъ* (beaver).

The name of the village of *Bitlya* (known from the middle of the 16th century), which over time changed from *Butlya*, we relate to the Ukrainian dialect adjective *býtlyavy* 'empty', 'rotten inside' ~ verb *býtliti*, *butliet* 'to rot'.

Oikonym *Borynia* (mentioned in the historical sources of the middle 16th century) most likely, originated from the local similar hydronym *Borynia* (basin of Dniester). But, etymologizing these onyms, the researchers suggest the opposite process, that is, oikonym → hydronym.

Oikonym *Velyke Kholodno* (documented at the end of the 14th century) is motivated by an identical adjective. Compare, for example, Old Russian *kholodny*, which refers to a deck, and Old Ukrainian *kolodnyi* in the phrase *zempl # kolodnaya* (a piece of land in the forest with logs (hemp), set aside for breeding bees).

We consider the oikonym *Verkhnia Lukavitsa* (known since the end of the 18th century) as a derivative, which is motivated by the local (micro) toponym *Luka (o) viy (-a, -e) + formant -tsa*, and that, in its turn, occurred as a result of onimization of the corresponding appellatives, which denoted curvature, bends (of rivers, streams, streams, etc.).

Oikonym *Horodysko* (documented in 1569 as *Hrodzysko*) we qualify as a derivative of the geographical appellative *horodysko/городисько*.

Oikonym *Demnia* (recorded in written historical monuments since 1453) researchers etymologize in different ways: a) the settlement used to be constantly in smoke (Ukrainian "*zadimlene*"); b) the name is motivated by the word *domnytsia* (furnace for smelting iron from swamp ore); c) most likely came from the appellative *demnia* (chimney (in the smithy)).

Thus, both the features of the word-formation models and phonetic modifications of the analyzed onyms in time have been traced on the materials of the documented historical fixations of the oldest oikonyms of the Lviv region.

Key words: anthroponym, personal name, patronym, appellative, oikonym, onimization.

¹ Місце наголошування в ойконімах подано за «Історією міст і сіл Української РСР: Львівська область» (див.: Список використаних джерел).

Вступ. Актуальність в аналізі ойконімікону окремих назв населених пунктів того чи того адміністративно-територіального району України полягає насамперед у тому, що таке дослідження вимагає більш комплексного підходу до поставленої проблеми та визначається інформаційною глибиною фіксацій онімів у діяхронічній площині. У середовищі ономастів ойконіми становлять більш популярний об'єкт для дослідження, порівняно, наприклад, із мікротопонімами. Це, мабуть, пов'язано з тим, що назви населених пунктів генетично більш близькі для жителів будь-якого поселення з погляду зацікавлення до походження, історії. Цінність найменувань населених пунктів нині помітно зростає насамперед як об'єкта ономастично-етимологічних досліджень, завдяки яким можемо не тільки здійснити історично-лінгвістичний аналіз певного ойконіма, а й крізь призму таких досліджень побачити процес формування поселення й відповідно його назви.

Ойконімія Галичини в цілому і сучасної Львівської області зокрема давно стала об'єктом ретельних і скрупульозних досліджень вітчизняних та закордонних (здебільшого польських) учених, а саме: Є. М. Черняхівської, М. Л. Худаша, Д. Г. Бучка, Е. А. Куропатницького, Я. А. Рудницького, М. О. Демчук, М. Долинської, В. В. Грабовецького, В. П. Лаби, В. В. Котович, О. А. Купчинського, Я. П. Редькви, І. К. Свешнікова, А. Чаплі та ін.

Львівська область, назви поселень якої стали об'єктом наших студій, розташована в західній частині України й утворена 4 грудня 1939 року. На теренах області археологи знайшли численні історичні пам'ятки, що свідчать про раннє заселення цього регіону. Перші сліди перебування людини на території області сягають доби палеоліту. Багато археологічних знахідок виявлено поблизу таких населених пунктів Львівщини, як: с. *Баличі* (Мостиський р-н), м. *Буськ* (Буський р-н), с. *Велика Озимина* (Самбірський р-н), м. *Винники* (Львівський р-н), с. *Затока* (Яворівський р-н), м. *Самбір* (Самбірський р-н), с. *Чішки* (Пустомитівський р-н) та ін. Докладніше про давність заселення території області див. ще: (*Історія* 10, 11, 52, 171, 494, 605, 640, 683, 925).

Мета дослідження. Мета пропонованої розвідки – історико-етимологічний аналіз назв поселень Львівської області: *Бібрка*, *Бітля*, *Біриня*, *Велике Колодно*, *Верхня Лукавиця*, *Городисько* та *Демня*, історія яких сягає у глибоку давнину XII–XIV ст.

Матеріал і методи дослідження. Специфіка об'єкта і поставлені в статті завдання зумовили використання різноманітних методів. У нашій роботі основними методами дослідження стали: ареальний для виокремлення та обмеження дослідження окремої адміністративної одиниці України; внутрішньої реконструкції з елементами етимологічного аналізу для відтворення праформ онімів Львівщини. Використано й порівняльно-історичний метод для зіставлення отриманих результатів із аналогічними даними інших сусідніх областей та країн.

Джерельну базу для дослідження почерпнуто з територіальних довідників, краєзнавчих енциклопедій, різноманітних географічних, діалектних, тлумачних словників та інших історичних джерел, зокрема, довідника «Українська РСР: Адміністративно-територіальний устрій на 1 січня 1987 р.», енциклопедії «Історія міст і сіл Української РСР: Львівська область»; словників: “Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”, “Russisches geographisches Namenbuch”; історичних праць: «Архив Юго-Западной России, изд. Временною комиссиею для разбора древних актов», «Йосифінська (1785–1788) і Францисканська (1819–1820) метрики. Перші поземельні кадастри Галичини. Показчик населених пунктів», які відображають ойконімію сьогодення і містять чимало історичних та археологічних відомостей про населені пункти, зокрема про час та умови їх заснування.

Результати дослідження та дискусія. **Бібрка** – місто Перемишлянського р-ну. Із такою назвою населений пункт відомий, згідно з даними писемних джерел, від 1211 р. (*Історія* 551). У наступні роки поселення фігурувало під назвами: у 1433 р. – *Bobrka* (цит. за: Котович «Походження назв населених пунктів Опілля» 14), у 1497 р. – *Novobobrka* (після надання *Бобрці* магдебурзького права в 1469 р. міський центр поступово переходить на висілок, який починає іменуватися як *Новобобрка*. У XVI ст. *Новобобрка* називається *Бобркою*, а первісне поселення – *Лани Малі* або *Стара Бобрка*) (цит. за: Котович «Походження назв населених пунктів Опілля» 14); у 1564 р. – “*Lani Małe albo Stara Bobrka*”, у XVI ст. – (*Бобрка*) (цит. за: Котович «Походження назв населених пунктів Опілля» 14); у 1553 р. – «домагань <...> (*Бібрки*)» (цит. за: Лаба, «Історія села Жирівка» 6); у 1758–1765 рр. – “*in decanatu Bobrecensi*”, “*in oppido Bóbrka*”, “*comendarius Bobrecensis*”, “*capitaneatum Bobrecensem*”, “*oppido Bobrka*” (Архив I/4: 532, 533); у 1785–1788 рр. та 1819–1820 рр. – «*Бібрка (Bóbrka)*» (*Йосифінська* 31); у 1880 р. – “*od Bóbrki*” (*Słownik geograficzny* I: 85); у 1946 р. – *Бобрка* (*Українська* 323); у 2005 р. – «у місті *Бібрці*» (цит. за: Лаба, «Історія села Ліщин» 5). Ойконім мотивований суміжним мікротопонімом (назвою урочища) і гідронімом *Боберка*¹ (пор., наприклад: «на річку *Бобръкоу*», 1211 р. (*Етимологічний словник літописних* 20)) – ріка (л. Дністра (*Історія* 551)) історично – *Бобръка*, які дослідники розглядають у зв’язку з первісним **bobrъkъ* ‘бобер’ з подальшою зміною граматичної форми чол. роду на жін. рід у результаті узгодження з лексемою *річка*. Більше разом із іншими версіями пояснення гідроніма див. у: (Вербич 93–94). Щодо споріднених місцевих назв пор. ще рр. *Бібрка (Bóbrka)* п. Сяну в бас. Вісли (в межах України тече тільки в Турківськ. р-ні) (*Словник гідронімів* 52), *Бобрка* в бас. Південного Бугу (Масенко 14).

¹ За даними «Історії міст і сіл Української РСР: Львівська область», гідронім *Боберка (Бобрка)* постав тому, що тут здавна водилося багато *бобрів*. Про це докладніше див.: (*Історія* 551).

Варіанти ойконіма *Новобобрка* і *Стара Бобрка* пов'язані з сусіднім нп *Бобрка*. Компоненти *Ново-* й *Стара* слугували, швидше за все, для розрізнення.

Інший історичний варіант назви поселення – *Лани Малі* – результат онімізації словосполучення *лани малі*.

Бітля – село Турківського р-ну. Найменування населеного пункту історично засвідчене в документах від 1565 р. (*Історія* 877). У 1785–1788 рр. та 1819–1820 рр. розглядуване поселення фігурує з назвою «*Бітля (Butla)*» (*Йосифінська* 34), у 1946 р. незмінно – *Бітля* (*Українська* 135). Сучасна словоформа *Бітля* видозмінена з *Бутля*. Дослідники етимологізують ойконім *Бутля* у колі слов'янської лексики, наприклад: укр. діал. *бўтлявий* 'пустий', 'згнилий усередині', слвц. *butly*, *butl'avý* 'трухлявий', що пов'язані з дієсловами *бўтліти*, *butliet* 'гнили' (*Słownik prasłowiański* I: 455), пор. ще блр. *бутлы* 'трухлявий' (*Слоўнік* 1: 217) ~ 'гнилий', болг. *бутел* 'про гнилий плід' (Шульгач, «Основа» 93), укр. *бўміль* 'гниль' (*Етимологічний словник української* 1: 309) < *буте(о)ль* < псл. **butľ*. Пояснюючи гідронім (ойконім) *Бутля* у генетичному зв'язку з номенами зі семантикою гнилизни, затхлості, вчені влучно відзначають важливу позамовну особливість: поселення *Бутля* розташоване над р. Гнила (Вербич 54–55; із покликанням на: *Słownik geograficzny* II: 484).

Бориня – селище міського типу Турківського р-ну. Давнє поселення, неподалік якого розкопано історичні пам'ятки черняхівської культури III–V ст. (*Історія* 11, 868). Назва селища документально фігурує на сторінках історичних документів від 1552 р. (*Історія* 868). Пізніші її фіксації: «*Бориня (Borynia)*», 1785–1788 рр. і 1819–1820 рр. (*Йосифінська* 38); “*od Boryni*”, 1881 р., “*w Boryni*”, 1883 р., 1885 р., 1895 р. (*Słownik geograficzny* II: 104; IV: 766; VI: 845; XIV: 255); *Бориня*, 1946 р. (*Українська* 135); «села <...> *Бориню*», 1993 р. (*Подорожі* 15). Розглядуваний ойконім пояснюють як: 1) в основі топоніма *Бориня* – апелятив *бор* 'бір – сосновий ліс' (Рудницький 43; Лучик 60); 2) дериват від первісного **borynъ* < **borъ* (Шульгач, «К реконструкции» 71)¹; 3) онімне утворення від основи **bor-* < **boriti* (*se*) 'боротися' (Козлова 29), пор. ще віддієслівне ім'я **borъ* 'боротьба' (*Słownik prasłowiański* I: 336); 4) на наш погляд, це насамперед результат трансонімізації місцевого гідроніма *Боріня* (бас. Дністра) – назва ріки (*Словник гідронімів* 64). Водночас вірогідний і зворотній процес онімотворення, тобто ойконім → гідронім. Розглядаючи й аргументуючи обидва варіанти утворення місцевої назви *Бориня* як альтернативні, С. О. Вербич аргументовано зазначає, що: а) за первинності назви водного об'єкта, гідронім *Бориня* *'річка, що переборює перешкоди' (тобто тече у важкодоступній місцевості, адже *Бориня* – це гірська річка, яка витікає з Бескидського узгір'я (Вербич 266, із покликанням на: *Słownik geograficzny* I: 332)): **borynъ*

¹ Цю версію спростовує С. О. Вербич, на думку якого, зв'язок праформи **borynъ* із **borъ* малоімовірний, оскільки в діалектах української та інших слов'янських мов на позначення реалії 'сосновий ліс' функціонує лексема *борина* < **borina*, як і типологічно споріднені **dōbina*, **grabina*. Докладніше про це див.: (Вербич 266).

« **borъ* ‘боротьба’; б) якщо ж первинний ойконім, то, на переконання вченого, він мотивований антропонімом *Боринь* « **borunъ* ‘той, хто бореться’ « **borъ* ‘боротьба’. Про це більше див.: (Вербич 266). Сюди ж додамо ще аналогічні ойконіми в інших слов’янських регіонах: рос. *Борыня* на Новгородщині (*Russisches I*: 515), *Борыни*, *Борыня*, (похідне) *Борынско* (*Новгородские III*: 68; *IV*: 310; Шульгач, «К реконструкции» 71), пол. *Borynia* (3 фіксації) – топоніми, *Borynia Dolna*, *Borynia Górna* – мікротопоніми в Сілезії (*Nazwy geograficzne 1*: 87); а також гідроніми: (відтопонімне похідне на -ськ-ий) *Борынський* – назва потоку в бас. Тиси (*Словник гідронімів* 64), пол. *Borynie / Boryń* у басейні Вісли (*Hydronimia* 249) і под.

Велике Колодно – село Кам’янка-Бузького р-ну. Уперше назва села задокументована в 1389 р. (*Історія* 436); згодом ойконім згадується в писемних пам’ятках як: «Колодно (*Kłodno Wielkie*)», 1785–1788 рр. і 1819–1820 рр. (*Йосифінська* 150); “*Kłodno (wielkie, po rusku Kołodno)*”, 1883 р. (*Słownik geograficzny IV*: 185); *Колодно Велике* (до 1946 р.) (*Українська* 886); *Велике Колодне*, 1946 р. (*Українська* 334); «між <...> Колодним і Колоденцем», 1968 р. (*Історія* 417); *Велике Колодно*, 2012 р. (*Україна* 220). Складена назва, стрижневий компонент якої – *Колодно / Колодне* розглядаємо як онімізацію ідентичного прикметника *колодний*, який має інослов’янські аналоги, як-от: д.-руськ. *колодный* ‘який стосується колоди’ (*Етимологический* 10: 127), ст.-укр. *колодныи*, у словосполученні *земл# колодная* ‘ділянка землі в лісі з колодами (пнями), відведена на розведення бджіл’ (*Словник староукраїнської I*: 395), блр. діал. *кало́дны* ‘вулик (із колоди)’, ст.-пол. *kłodny* ‘колодний’, ‘в’язничний’ і под. > псл. **koldъnъ* (jъ) (*Етимологический* 10: 127). Означення *Велике* функціонує, швидше за все, для розрізнення зі спільнокореновими ойконімами в цій же області, наприклад: *Колоденці* цього ж району, *Колодниця* у Стрийському р-ні (*Україна* 220, 228). Пор. ще ойконім ст.-укр. *Колодэн* – назва міста в історичній Волинській землі (*Словник староукраїнської I*: 490), *Кладань*, *Кладань* – топоніми в Боснії (*Етимологический* 10: 127); додамо також, що в Україні відомо ще три однойменні водні об’єкти (*Словник гідронімів* 263).

Верхня Лукавиця – село у Стрийському р-ні. Об’єднане з нп *Долішнє* (*Україна* 228). Ойконім відомий у 1785–1788 рр. та 1819–1820 рр. як «*Лукавиця Вижня* (*Łukawica Wuzna*)» (*Йосифінська* 182); до 1946 р. – як *Луковиця Горішня* (*Українська* 888); у 1946 р. та 1968 р. – як *Верхня Луковиця* (*Українська* 149; *Історія* 833). Складена назва, в якій стрижневий компонент *Лука(о)виця* розглядаємо як дериват від імовірного (суміжного) (мікро)топоніма *Лука(о)вий* (-а, -е) (земля, садиба, оселя тощо) + формант *-иця*, на підтвердження існування яких свідчать, наприклад, гідроніми: укр. *Лука́ва* (2 фіксації) – назви рік (бас. Дністра та бас. Дніпра) (*Словник гідронімів* 329), пол. *Łekawa* (бас. Вісли й Одери) (*Szulowska i Wolnicz-Pawłowska* 166), (похідне) слвц. *Lukavec* (*Závodný* 82) і под. Наведені назви водних об’єктів утворені в результаті онімізації відповідних апелятивів на позначення кривизни, вигину (річки, потоку,

струмка), що й підтверджують: укр. *лука́вий* 'вигнутий' (Желехівський, і Недільський 1: 415), діал. (прикарп.) *лу́кавець* 'вигнутий потік' (Личук 334), пол. *łekawa* 'те, що має форму лука, кривизни' (Kopertowska 59) і под. Означення *Верхня* вжите тут у функції протиставлення до нп *Нижня Лукавиця* (див.: нп *Нижня Лукавиця* в цьому ж районі; *Україна* 228).

Городисько – село у Старосамбірському р-ні. Об'єднане з нп *Новé Місто* (*Україна* 227). Одна з перших історичних фіксацій назви поселення (*Гродзисько*) засвідчена у 1569 р. (цит. за: Кісь 39). Пізніше ойконім згадується у складі антропонімів Paweł *Norodyski* у 1633 р. (*Архив І/6*: 668–669) та Joannem *Norodyski* у 1668 р. (*Архив І/10*: 268); він же – *Городисько* (*Grodzisko*), 1785–1788 рр., 1819–1820 рр. (*Йосифінська* 85); *Городисько*, 1946 р. (*Українська* 136). Ойконім кваліфікуємо як дериват від географічного апелятива *городисько*, пор., наприклад, зх.-укр. *городі́сько* 'городище' (*Великий* 255) ~ *городі́ще* 'давнє земляне укріплення, городище' (*Словарь* 1: 315), 'поселення, укріплене валами і ровами' (*Словник української мови* II: 136), ст.-укр. *городище*, *городисче*, *городишче*, *городишчє*, *хородище* 'поселення, укріплене валами і ровами, городище; місце, де збереглися рештки укріпленого поселення' (*Словник української мови* XVI 7: 35–36), рос. діал. *городі́ще* 'гора, пагорб, підвищення', 'підводна гряда, підводний скелястий гребінь', 'урочище', слвн. *gradišče* 'місце, на якому було місто, замок', 'вал, стіна' та ін. (*Этимологический* 7: 34–35). Пор. ще інослов'янське споріднене нп *Hradisko* на Сході Словаччини (Пахомова 132).

Демня – село у Миколаївському р-ні. Назва населеного пункту відома з 1453 р. у найменуваньній конструкції описового типу (*Демня на Зубрі, або Воля*) (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 7). Згодом ойконім згадується в 1464 р. (Лаба, «Історія села Демня» 7); у 1466 р. поселення продовжує носити подвійну назву: (*Зубри, або Демні*) (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 7)¹; у 1469 р. воно фіксується як (*Демня*) (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 8). До 1473 р., згідно з фактичними даними, засвідченими історичними документами, функціонують обидва офіційні ойконіми: (*Демня*) і (*Зубра*) (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 7–8). У XV ст. поселення згадується під назвою *Demnia* (цит. за: Котович «Походження назв населених пунктів Опілля» 27); у 1546 р. – (*Демня, або Воля*) (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 8); у 1553 р. – (*Демня*) (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 9); у 1681 р. – (в селі *Демни*) (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 64); у 1763 р. – (в *Демні*) (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 19); у 1785–1788 рр. та 1819–1820 рр. – *Демня* (*Demnia*) (*Йосифінська* 98); у 1880 р. – *Demnia* (*Słownik geograficzny* I: 956); у 1847 р. – в (*Демні*) (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 72); у 1882 р. – в (*Демни*) (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 76); у 1888 р. – в (*Демни*) (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 95); у 1902 р. – на *Демні* (цит. за: Устиянович 211); до 1946 р. – *Демня*

¹ Зазначимо, що краєзнавець В. П. Лаба вважає, що первісно поселення під назвами *Зубра* і *Демня* були одним населеним пунктом. Докладніше про це див.: (Лаба, «Історія села Демня» 7).

(Українська 898); у 1946 р. – *Димівка* (Українська 142); від 1950 р. – *Димівка* (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 4); у 1968 р. – *Ді́мівка* (Історія 471); до поч. 90-х років – *Димівка* (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 4); у 2007 р. – «село *Демня* над Жуброю» (цит. за: Лаба, «Історія села Демня» 64).

Існує кілька версій пояснення етимології назви с. *Демня*: 1) відома думка львівського краєзнавця В. П. Лаби, за якою ойконім мотивований тим, що це поселення раніше було постійно *задимлене* в результаті розвинутого тут залізодобувного виробництва. Докладніше про це в: (Лаба, «Історія села Демня» 5); 2) можливо, припускає також В. П. Лаба, назва села пов'язана зі словом *домниця* 'піч для виплавки заліза з болотяної руди' (Лаба, «Історія села Демня» 5); 3) на нашу думку, це лексико-семантичне утворення від апелятива *демня*, на вірогідність чого свідчить, наприклад, укр. *де́мня* 'димохід (у кузні)' (Желехівський, і Недільський, 1: 176). Щодо компонента *Зубра* в історичному варіанті, то він відгідронімного походження, пор. місцева р. *Зубра* (бас. Дністра). До споріднених топонімів додамо ще назву млина *Demnia Niżna*, 1887 р. у колишньому сусідньому Стрийському повіті (на пд.-зх. від нп Побук) (*Słownik geograficzny* VIII: 346).

Історичний варіант назви села *Воля* мотивований відповідним апелятивом укр. *во́ля* 'відсутність обмежень; привілля', 'звільнення селян від кріпацтва' (*Словарь* 1: 253; *Словник української мови* I: 735–736).

Висновки та перспективи досліджень. Таким чином, дослідивши ойконіми *Бі́брка*, *Бі́тля*, *Бі́риня*, *Велі́ке Колі́дно*, *Верхня Лукавиця*, *Городисько* та *Демня* Львівської області, можна констатувати таке:

1. Місцевий ойконімікон своєрідний своїми лексичними й фонетичними особливостями (на що часто-густо має вплив, найімовірніше, сусідство польськомовного регіону), водночас більшість назв поселень сформувалася на українськомовному ґрунті.

2. Семантика топонімооснов розглядуваних назв поселень у переважній більшості пов'язана з місцевими топографічними особливостями.

3. Історична топонімія Львівщини – це важливий складник повного історико-етимологічного словника ойконімів України загалом і Львівської області зокрема.

Список використаних джерел

- Архив Юго-Западной России*, изд. Временною комиссиею для разбора древних актов [...]. Киев: В университетской типографии, ч. I–VIII, 1859–1914.
- Великий тлумачний словник сучасної української мови*, укл. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007.
- Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі*, відп. ред. О. С. Стрижак. Київ: Наукова думка, 1985.
- Етимологічний словник української мови*, за ред. О. С. Мельничука. В 7 т. Київ: Наукова думка, 1982–2012.
- Желехівський, Євгеній, і Недільський, Софрон. *Малорусько-німецький словар*. В 2 т. Львів: 3 друкарні товариства імені Шевченка, 1886.

- Історія міст і сіл Української РСР: Львівська область*, ред. колегія: В. Ю. Маланчук (голова), М. Я. Гнидюк, Б. К. Дудикевич та ін. Київ: Головна редакція Української радянської енциклопедії АН УРСР, 1968.
- Йосифінська (1785–1788) і Францисканська (1819–1820) метрики. Перші поземельні кадастри Галичини. Показчик населених пунктів*, відп. ред. П. Захарчишина; склали: П. Пироженко, В. Сіверська. Київ: Наукова думка, 1965.
- Новгородские писцовые книги, изд. Археографическою комиссиею*. В 4 т. Санкт-Петербург: Сенатская типография, 1859–1915.
- Словарь української мови*, за ред. Б. Д. Грінченка. В 4 т. Київ, 1907–1909.
- Словник гідронімів України*, ред. колегія: А. П. Непокупний, О. С. Стрижак, К. К. Цілуйко. Київ: Наукова думка, 1979.
- Словник староукраїнської мови XIV–XV ст.*, ред. Л. Л. Гумецька, І. М. Керницький. У 2 т. Київ: Наукова думка, 1977–1978.
- Словник української мови*, за ред. І. К. Білодіда. В 11 т. Київ: Наукова думка, 1970–1980.
- Словник української мови XVI – перша половина XVII ст.*, відп. ред. Д. Гринчишин. У 17 т. Львів: Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України, 1994–2017.
- Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча*, ред. Ю. Ф. Мацкевіч. У 5 т. Мінск: Навука і тэхніка, 1979–1986.
- Україна: Адміністративно-територіальний устрій (станом на 1 січня 2012 року)*, відп. ред. Г. П. Скопненко; упоряд. В. І. Гапотченко. Київ: Парламентське видавництво, 2012.
- Українська РСР: Адміністративно-територіальний поділ на 1 вересня 1946 р.*, відп. ред. М. Ф. Попівський. Київ: Українське видавництво політичної літератури, 1947.
- Этимологический словарь славянских языков: Праславянский лексический фонд*, под ред. О. Н. Трубачева, А. Ф. Журавлева, Ж. Ж. Варбот. В 41 т. Москва: Наука, 1974–2018.
- Hydronimia Wisły. Cz. 1: Wykaz nazw w układzie hydrograficznym*, pod red. P. Zwolińskiego. Wrocław etc.: Wydawnictwo PAN, 1965.
- Nazwy geograficzne Śląska*. pod red. S. Rosponda. W 4 t. Warszawa etc.: Wydawnictwo PAN, 1970–1988.
- Russisches geographisches Namenbuch*, Begr. von M. Vasmer. Bd I–X. Wiesbaden: Akademie der Wissenschaften und der Literatur, 1962–1980.
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, pod red. F. Sulimierskiego. W 15 t. Warszawa: Nowy Świat, 1880–1902.
- Słownik prastłowiański*, pod red. F. Sławskiego. W 8 t. Wrocław etc.: Wydawnictwo PAN, 1974–2001.
- Szulowska, Wanda i Wolnicz-Pawłowska, Ewa. *Nazwy wód w Polsce*. W 2 cz. Cz. 1. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Semper, 2001.

Sources

- Arkhyv Yuho-Zapadnoi Rossyy, yzd. Vremennoi komysseyeiu dlia razbora drevnykh aktov [...]*. Kyev: V unyversytetskoi typohrafyy, ch. I–VIII, 1859–1914.
- Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy*, edited by V. T. Busel. Kyiv; Irpin: VTF "Perun", 2007.
- Etymolohichniy slovnyk litopysnykh heohrafichnykh nazv Pivdennoi Rusi*, edited by O. S. Stryzhak. Kyiv: Naukova dumka, 1985.
- Etymolohichniy slovnyk ukrainskoi movy*, edited by O. S. Melnychuk. 7 vols. Kyiv: Naukova dumka, 1982–2012.
- Zhelekhivskiy, Yevhenii, Nedilskiy, Sofron. *Malorusko-nimetskyi slovar*. 2 vols. Lviv: Z drukarni tovarystva imeni Shevchenka, 1886.
- Istoriia mist i sil Ukrainskoi RSR: Lvivska oblast*, edited by V. Yu. Malanchuk. Kyiv: Holovna redaktsiia Ukrainskoi radianskoi entsyklopedii AN URSR, 1968.

- Yosyfinska (1785–1788) i Frantsyskanska (1819–1820) metryky. Pershi pozemelni kadastry Halychyny. Pokazhchyk naselenykh punktiv*, edited by P. Zakharchyshyna. Kyiv: Naukova dumka, 1965.
- Novgorodskie piscovye knigi, izd. Arheograficheskoiu komissieju*. Sankt-Peterburh: Senatskaia typohrafiia, 6 vols, 1859–1915.
- Slovar ukrainskoi movy*, edited by B. D. Hrinchenko. 4 vols. Kyiv, 1907–1909.
- Slovnýk hidronimiv Ukrainy*, edited by A. P. Nepokupnyi, O. S. Stryzhak, K. K. Tsiluiko. Kyiv: Naukova dumka, 1979.
- Slovnýk staroukrainskoi movy XIV–XV st.*, edited by L. L. Humetska, I. M. Kernytskyi. 2 vols. Kyiv: Naukova dumka, 1977–1978.
- Slovnýk ukrainskoi movy*, edited by I. K. Bilodid. 11 vols. Kyiv: Naukova dumka, 1970–1980.
- Slovnýk ukrainskoi movy XVI – persha polovyna XVII st.*, edited by D. Hrynchyshyn. 17 vols. Lviv, 1994–2017.
- Sloŭnik belaruskikh havorak paŭnochna-zakhodniai Belarusi i yae pahranichcha*, edited by Yu. F. Matskevich. 5 vols. Minsk: Navuka i tэхnika, 1979–1986.
- Ukraina: Administratyvno-terytorialnyi ustrii (stanom na 1 sichnia 2012 roky)*, edited by H. P. Skopnenko. Kyiv: Parlamentske vydavnytstvo, 2012.
- Ukrainska RSR: Administratyvno-terytorialnyi podil na 1 veresnia 1946 roky*, edited by M. F. Popivskyi. Kyiv: Ukrainske vydavnytstvo politychnoi literatury, 1947.
- Jetimologicheskij slovar' slavyanskikh jazykov: Praslavjanskij leksicheskij fond*, edited by O. N. Trubacheva. 41 vol. Moskva: Nauka, 1974–2018.
- Hydronimia Wisły. Cz. 1: Wykaz nazw w układzie hydrograficznym*, pod red. P. Zwolińskiego. Wrocław etc.: Wydawnictwo PAN, 1965.
- Nazwy geograficzne Śląska*. pod red. S. Rosponda. W 4 t. Warszawa etc.: Wydawnictwo PAN, 1970–1988.
- Russisches geographisches Namenbuch*, Begr. von M. Vasmer. Bd I–X. Wiesbaden: Akademie der Wissenschaften und der Literatur, 1962–1980.
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, pod red. F. Sulimierskiego. W 15 t. Warszawa: Nowy Świat, 1880–1902.
- Słownik prasłowiański*, pod red. F. Sławskiego. W 8 t. Wrocław etc.: Wydawnictwo PAN, 1974–2001.
- Szulowska, Wanda i Wolnicz-Pawłowska, Ewa. *Nazwy wód w Polsce*. W 2 cz. Cz. 1. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Semper, 2001.

Список використаної літератури

- Бучко, Дмитро. *Походження назв населених пунктів Покуття*. Львів: Світ, 1990.
- Бучко, Дмитро, Бучко, Микола. «Надсяння: Назви найдавніших поселень». *Наш край – Любачівщина*, вип. 1, 2000, с. 6–16.
- Вербич, Святослав. *Гідронімія басейну Дністра*. Луцьк: Видавництво «Терен», 2017.
- Грабовецький, Володимир. *Звенигород*. Львів, 1959.
- Грабовецький, Володимир, і Гопало, Іван. *Городок: історико-краєзнавчий нарис*. Львів: Каменярь, 1968.
- Демчук, Марія. «Найдавніші українські ойконіми відантропонімного походження: питання етимології». *Народознавчі зошити*, № 1, 2018, с. 150–156. <https://doi.org/10.15407/nz2018.01.150>
- Долинська, Мар'яна. «Історична топографія самоврядних передмість міста Львова XVI–XVIII ст.». *Дрогобицький краєзнавчий збірник*, вип. 9, 2005, с. 214–224.
- Кісь, Ярослав. «Виникнення і розташування міст на території Руського і Белзького воєводств від XIV до середини XVII століть». *Архіви України*, № 1, 1968, с. 35–41.
- Козлова, Раиса. «Атничная этнонимия: Βοράνοι, Ἀβοράκη, Βορούσκοι (лингвистический комментарий)». *Студії з ономастики та етимології*. 2014, 2014, с. 26–45.

- Котович, Віра. *Походження назв населених пунктів Опілля*. Дрогобич: Відродження, 2000.
- Котович, Віра. *Походження назв населених пунктів Перемишлянщини*. Дрогобич: Вимір, 2006.
- Купчинський, Олег. *Студії з історії української мови та ойконімії: вибрані статті та матеріали*. У 3 т. Т. 1. Львів: Дослідно-видавничий центр Наукового товариства імені Шевченка, 2011.
- Лаба, Василь. «Слідами зниклих сіл: Зниклі села на території району». *Радянський шлях*, 7 жовтня, 1989.
- Лаба, Василь. *Історія села Баківці від найдавніших часів до 1939 року*. Львів, 1996.
- Лаба, Василь. *Історія села Бориничі від найдавніших часів до 1939 року*. Львів, 1996.
- Лаба, Василь. *Історія села Жирівка: від найдавніших часів до 1939 року*. Львів, 2002.
- Лаба, Василь. *Історія села Ліщин від найдавніших часів до 1939 року*. Львів, 2005.
- Лаба, Василь. *Історія села Демня від найдавніших часів до 1939 року*. 2 вид., доп. Львів, 2007.
- Личук, Світлана. *Семантика та структура народних географічних назв Івано-Франківщини*. Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Івано-Франківськ, 2015.
- Лучик, Василь. *Етимологічний словник топонімів України*. Київ: Видавничий центр «Академія», 2014.
- Масенко, Лариса. *Гідронімія Східного Поділля*. Київ: Наукова думка, 1979.
- Пахомова, Світлана. «Асиміляція українських назв населених пунктів у Східній Словаччині». *Студії з ономастики та етимології. 2017–2018*, 2018, с. 130–139.
- Подорожі в Українські Карпати: збірник, упор. і вступ. ст. М. А. Вальо*. Львів: Каменяр, 1993.
- Редька, Ярослав. «Реконструкція ойконімічної системи Львівської землі Руського воєводства кінця XIV ст.». *Студії з ономастики та етимології. 2005*, 2005, с. 153–170.
- Редька, Ярослав. «Польськомовна фонетична адаптація й транслітерація приголосних звуків в ойконімії Галицької та Львівської земель колишнього Руського воєводства». *Студії з ономастики та етимології. 2008*, 2008, с. 145–170.
- Рудницький, Ярослав. *Географічні назви Бойківщини*. 2-ге вид. Вінніпег: Накладом Української вільної академії наук, 1962.
- Свешніков, Ігор. *Звенигород*. Львів, 1987.
- Устиянович, Корнило. «Путь за Бескид: «Святославіє» і традиція о Святославі 1015 р.». *Подорожі в Українські Карпати*, упор. і вступ. ст. М. А. Вальо. Львів: Каменяр, 1993, с. 199–219.
- Худаш, Михайло, і Демчук Марія. *Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів (відантропонімії утворення)*. Київ: Наукова думка, 1991.
- Худаш, Михайло. *Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів: Утворення від слов'янських автохтонних відкомполітичних скорочених особових власних імен*. Київ: Наукова думка, 1995.
- Худаш, Михайло. *Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від відапелативних антропонімів)*. Львів: Видавнича фірма «Афіша», 2004.
- Худаш, Михайло. *Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (відапелативні утворення)*. Львів: Видавнича фірма «Афіша», 2006.
- Черняхівська, Євгенія. *Топонімія Львівщини*. Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Львів, 1966.

- Шульгач, Віктор. «Основа *but- в гідронімії України». *Ономастика України першого тисячоліття нашої ери*, відп. ред. І. М. Желєзняк. Київ: Наукова думка, 1992, с. 87–94.
- Шульгач, Виктор. «К реконструкции праславянского лексического фонда: производные на *-уль (на основе ономастического материала «Новгородских писцовых книг»)». *Студії з ономастики та етимології*. 2003, 2003, с. 69–89.
- Czapla, Anna. *Nazwy miejscowości historycznej ziemi Lwowskiej*. Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, 2011.
- Kopertowska, Danuta. «Nazwy geograficzne Radomskiego». *Onomastica*, r. XXXIX, 1994, s. 49–78.
- Kuropatnicki, Ewaryst. *Geografia albo dokładne opisanie królestw Galicyi i Łodomeri. wydanie powtórne*. Lwów: W drukarni zakładu narodowego imienia Ossolińskich, 1858 (reprint: wyd. Roksana oraz Muzeum Okręgowe w Krośnie. Krosno, 1998).
- Rudnicki, Jarosław. *Nazwy geograficzne Bojkowszczyzny*. Lwów: Publisher: Kasa im. Rektora J. Mianowskiego Instytut Popierania Polskiej Twórczości Naukowej, 1939.
- Závodný, Andrej. «Zopár novších poznámok k výkladom niektorých hydroným z povodia slovenských prítokov Moravy». *Студії з ономастики та етимології*. 2011–2012, 2012, с. 79–91.

References

- Buchko, Dmytro. *Pokhodzhennia nazv naselenykh punktiv Pokuttia*. Lviv: Svit, 1990.
- Buchko, Dmytro, Buchko, Mykola. «Nadsiannia: Nazvy naidavnishykh poselen». *Nash krai – Liubachivshchyna*, iss. 1, 2000, pp. 6–16.
- Verbych, Sviatoslav. *Hidronimiia baseinu Dnistra*. Lutsk: Vydavnytstvo «Teren», 2017.
- Hrabovetskyi, Volodymyr. *Zvenyhorod*. Lviv, 1959.
- Hrabovetskyi, Volodymyr, Hopalo, Ivan. *Horodok: istoryko-kraieznavchyi narys*. Lviv: Kameniar, 1968.
- Demchuk, Maria. «The most ancient ukrainian oikonims of anthroponymic origin: the question of etymology». *The Ethnology Notebooks*, no. 1, 2018, pp. 150–156. <https://doi.org/10.15407/nz2018.01.150>
- Dolyn's'ka, Mariana. «Historical topography of self-managing suburbs of the city of L'viv of the 16th – 18th cc.». *Drohobych Regional Studies*, iss. 9, Drohobych: Kolo, 2005, pp. 214–224.
- Kis, Yaroslav. «Vynyknennia i roztashuvannia mist na terytorii Ruskoho i Belzkooho voievodstv vid XIV do seredyny XVII stolit». *Arkhivy Ukrainy*, № 1, 1968, pp. 35–41.
- Kozlova, Raysa. «Atnychnaia etnonymia: Voránoi, 'Aβorákη, Voróúskoι (lynhvystycheskyi kemmentaryi)». *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2014, 2014, pp. 26–45.
- Kotovych, Vira. *Pokhodzhennia nazv naselenykh punktiv Opillia*. Drohobych: Vidrozhennia, 2000.
- Kotovych, Vira. *Pokhodzhennia nazv naselenykh punktiv Peremyshlianshchyny*. Drohobych: Vymir, 2006.
- Kupchynskyi, Oleh. *Studii z istorii ukrainskoi movy ta oikonimii: vybrani staty ta materialy*. 3 vols. Vol. 1. Lviv: Doslidno-vydavnychiy tsentr Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka, 2011.
- Laba, Vasyl. «Slidamy znyklykh sil: Znykli sela na terytorii raionu». *Radianskyi shliakh*, 7 Mar., 1989.
- Laba, Vasyl. *Istoriia sela Bakivtsi vid naidavnishykh chasiv do 1939 roku*. Lviv, 1996.
- Laba, Vasyl. *Istoriia sela Borynychy vid naidavnishykh chasiv do 1939 roku*. Lviv, 1996.
- Laba, Vasyl. *Istoriia sela Zhyrivka: vid naidavnishykh chasiv do 1939 roku*. Lviv, 2002.
- Laba, Vasyl. *Istoriia sela Lishchyn vid naidavnishykh chasiv do 1939 roku*. Lviv, 2005.
- Laba, Vasyl. *Istoriia sela Demnia vid naidavnishykh chasiv do 1939 roku*. 2nd ed. Lviv, 2007.

- Lychuk, Svitlana. *Semantyka ta struktura narodnykh heohrafichnykh nazv Ivano-Frankivshchyny*. PhD Thesis. Ivano-Frankivsk, 2015.
- Luchyk, Vasyl. *Etymologichnyi slovnyk toponimiv Ukrainy*. Kyiv: Vydavnychiy tsentr "Akademiia", 2014.
- Masenko, Larysa. *Hidronimiia Skhidnoho Podillia*. Kyiv: Naukova dumka, 1979.
- Pakhomova, Svitlana. "Asymiliatsiia ukrainskykh nazv naselenykh punktiv u Skhidnii Slovachchyni". *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2017–2018, 2018, pp. 130–139.
- Podorozhi v Ukraini Karpaty*, edited by M. A. Valo. Lviv: Kameniar, 1993.
- Redkva, Yaroslav. "Rekonstruktsiia oikonimiinoi systemy Lvivskoi zemli Ruskoho voievodstva kintsia XIV st.". *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2005, 2005, pp. 153–170.
- Redkva, Yaroslav. "Polskomovna fonetychna adaptatsiia y transliteratsiia pryholosnykh zvukiv v oikonimii Halytskoi ta Lvivskoi zemel kolyshnoho Ruskoho voievodstva". *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2008, 2008, pp. 145–170.
- Rudnytskyi, Yaroslav. *Heohrafichni nazvy Boikivshchyny*. 2nd ed. Vinnipeg, 1962.
- Svieshnikov, Ihor. *Zvenyhorod*. Lviv, 1987.
- Ustyianovych, Kornilo. "Put za Beskyd: "Sviatoslaviie" i tradytsiia o Sviatoslavi 1015 r.". *Podorozhi v Ukraini Karpaty*, edited by M. A. Valo. Lviv: Kameniar, 1993, pp. 199–219.
- Khudash, Mykhailo, and Demchuk Mariia. *Pokhodzhennia ukrainskykh karpatskykh i prykarpatykykh nazv naselenykh punktiv (vidantroponimni utvorennia)*. Kyiv: Naukova dumka, 1991.
- Khudash, Mykhailo. *Ukrainski karpatski i prykarpatyky nazvy naselenykh punktiv: Utvorennia vid slovianskykh avtokhtonnykh vidkompozytnykh skorochenykh osobovykh vlasnykh imen*. Kyiv: Naukova dumka, 1995.
- Khudash, Mykhailo. *Ukrainski karpatski i prykarpatyky nazvy naselenykh punktiv (utvorennia vid vidapeliatyvnykh antroponimiv)*. Lviv: Vydavnycha firma "Afisha", 2004.
- Khudash, Mykhailo. *Thus, based on the materials of documented historical fixations of one of the oldest oikonyms of the studied region, both the features of word-formation models and phonetic modifications of the analyzed onyms in time were traced*. Lviv: Vydavnycha firma "Afisha", 2006.
- Cherniakhivska, Yevheniia. *Toponimiia Lvivshchyny*. PhD Thesis Abstract. Lviv, 1966.
- Shulhach, Viktor. "Osnova *but- v hidronimii Ukrainy". *Onomastyka Ukrainy pershoho tysiacholittia nashoi ery*, edited by I. M. Zheliezniak. Kyiv: Naukova dumka, 1992, pp. 87–94.
- Shulhach, Vyktor. "K rekonstruktsyy praslavianskoho leksycheskoho fonda: proyvodnye na *-yn (na osnove onomastycheskoho materyala "Novhorodskykh pystsovykh knyh")". *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2003, 2003, pp. 69–89.
- Czapla, Anna. *Nazwy miejscowości historycznej ziemi Lwowskiej*. Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, 2011.
- Kopertowska, Danuta. "Nazwy geograficzne Radomskiego". *Onomastica*, r. XXXIX, 1994, pp. 49–78.
- Kuropatnicki, Ewaryst. *Geografia albo dokładne opisanie królestw Galicyi i Łodomeri*. wydanie powtórne. Lwów: W drukarni zakładu narodowego imienia Ossolińskich, 1858 (reprint: wyd. Roksana oraz Muzeum Okręgowe w Krośnie. Krosno, 1998).
- Rudnicki, Jarosław. *Nazwy geograficzne Bojkowszczyzny*. Lwów: Publisher: Kasa im. Rektora J. Mianowskiego Instytut Popierania Polskiej Twórczości Naukowej, 1939.
- Závodný, Andrej. "Zopár novších poznámok k výkladom niektorých hydroným z povodia slovenských prítokov Moravy". *Studii z onomastyky ta etymolohii*. 2011–2012, 2012, pp. 79–91.